

Telegraful

Organ național-bi

Str. Șaguna 8

 2 ex. (Of.)
 Asociațiunea pentru literatura română și
 cultura poporului român

Sibiu

Abonamentul

Vu an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Te-
legraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Atențiune la periferiile orașelor

Periferiile orașelor sunt și în timpurile noastre, ca și în anticitate, pământul în care prind mai repede noile curente sociale și religioase.

Pe când burghezia și țărănimea sunt prin firea lor conservatoare, având de păzit bunuri ce le sunt scumpe și fiind legate de starea prezentă prin tradiții vechi, populația periferiilor e mai dispusă pentru schimbări, pentru că nimic n'o ține legată de starea prezentă și dela o schimbare numai mai binele îl poate aștepta.

Majoritatea locuitorilor periferiei nu trăesc prezentului, ci viitorului; starea lor sărăcăcioasă și locul de acum sunt un provizorat, o primă etapă dela sat spre centrul orașului. De tradițiile satului s'a rupt, dar altele nu-și creează pentru că nu-i stabilă unde e.

O altă frână care ar putea-o reține în rezorturi sufletești durabile, ar fi comunitatea, legătura intimă cu cei dimprejur care să-i impună obiceiurile și sentimentele comune. Dar la periferie e foarte slabă și această comunitate; provizoratul situației face din indivizi o masă fără legături sufletești cristalizate între olaltă; individul trăește mai mult de sine și pentru sine; mulțimea nu-l scoate din izolare, nu-i populează sufletul.

Un al treilea element din psihologia omului dela periferie este o foarte acută animozitate împotriva celor cari au parvenit deja în primele rânduri sociale; se amestecă în aceasta animozitate ciuda săracului pe bogătaș și invidia că aceia au ajuns acolo unde se străduiește și el să ajungă, dar și disprețul cu care privește totdeauna cel din oraș pe cel dela periferie.

Pe când primele două elemente sunt mai mult condiții negative pentru ca noile reforme să prindă, momentul din urmă este, chiar și când e vorba de o religie nouă, cauza pozitivă pen-

tru care găsește răsunet. Pentru că orice reformă religioasă se îndreaptă oarecum împotriva clădirii sociale de până acum și prin aceasta obișnuințelor periferiilor cred că vor da o lovitură burghezilor și eventual își vor accelera ascensiunea proprie.

Situația de provizorat, dinamismul unei tenziuni spre ascensiune, animozitatea față de reprezentanții regimului tradițional creiază în sufletul omului dela periferie o stare ușor iritabilă, entuziastă, capabilă să îmbrățișeze cu toată căldura curente mult promițătoare și să jertfească pentru ele viața, de altfel aproape singurul lucru pe care-l are.

De simplitatea intelectuală a săteanului nedistingându-se decât doar prin faptul că s'a deprins să nu mai venereze ca imutabile anumite principii și obiceiuri sociale și religioase, evident că predicile noi nu vor întâlni un obstacol critic ridicat de cunoștințe sistematice sau de o judecată exercitată.

Toate acestea sunt elemente importante cari explică de ce propaganda sectară recrutează astăzi mai mulți aderenți la periferiile orașelor. Nu excludem însă nici alte cauze cari există pretutindeni, și la sate și în centrul orașelor, cum e neglijarea din partea preoților a culturii religioase a credincioșilor, lipsa de solitudine față de marea sete de mister care chină azi toată lumea. Dar aci am numărat numai factorii cari sunt activi la periferiile orașelor, cari adăugându-se la cei de natură generală, fac așa de ușor din frații noștri de-acolo prada unei propagande viclene. Să nu bagatelizăm progresul sectarilor la marginea orașelor; s'avem în vedere că locuitorii de-acolo sunt plecați din mijlocul satelor și adesea se reîntorc acolo; că păstrează legături destul de vii cu satele, cu mult mai vii ca cei din centrul orașelor și că se bucură de ascensiune în fața sătenilor grație faptului că sunt orașeni. Să nu uităm că periferia prin situația sa intermediară între sat și oraș, prin pasiunea pe care o pune în răspândirea crezului

său, a fost și este cea mai eficace propagatoare a curentelor noi.

Să căutăm mijloacele de reacțiune împotriva propagandei sectare.

*

Când vorbim de mijloace, presupunem, că există preoți buni, destoinici și zeloși, cari să le aplice. La periferiile orașelor trebuie trimiși cei mai buni preoți pentru că de prezent ele sunt punctul cel mai primejdut. Deocamdata burghezimea și intelectualii noștri sunt indiferenți din punct de vedere religios și chiar dacă s'ar pomeni vreodată cu mai multă dorință și interes pentru religie, sunt capabili și singuri să suplinească insuficiența preotului. În orice caz cunoștințele lor istorice, spiritul critic îi face aproape incapabili să cadă și trecutul ne arată că intelectualii au fost cei din urmă cari au părăsit o religie. Ei se duc după majoritatea poporului. Cât despre sate, primejdia în ele se întinde dela periferiile orașelor, deci acolo să ne concentrăm cei mai buni ostași. Iar dacă sunt împrejurări atât de puternice cari ne împiedică să trimitem acolo pe cei mai buni preoți, atunci trebuie să le trimitem celor cari sunt ajutoare. Câte un misionar, care însă să fie el la înălțimea cerințelor.

Iar unde sunt preoți mai mulți în oraș, ar fi bine să dea toți o mână de ajutor, după putință.

Și acum dintre mijloace, aș atrage atențiunea asupra următoarelor:

1. Parohul respectiv să se îngrijească a fi în tot momentul exact informat despre mișcarea sectară în parohia sa: să știe câte suflete sunt cucerite și mai ales să știe îndată dacă vre-un credincios a început să fie cercetat de vre-un sectar, sau dacă a început să acorde propagandei acelora oarecare ascultare. Pentru că aci se poate lucra încă cu succes, dacă se duce pe lângă credinciosul primejdut. Omul se vede pus pentru prima dată în fața unor nedumeriri, îndoieli,

inima lui se cumpănește o vreme în cele două părți. Să ne grabim să-i împrăstia îndoielile, a folosi starea de receptivitate pentru cuvântul religios, ce-a fost trezită prin propaganda sectară, într'un cuvânt a apleca cumpăna inimii pe partea noastră. Dacă parohul nu se simte însuși destoinic să facă acest lucru, să apeleze la alt preot sau misionar bun, sau chiar aceștia să se intereseze des despre mișcarea religioasă în parohie. Bine înțeles că parohul numai atunci va fi în stare să se informeze prompt despre mișcarea religioasă în parohie, dacă păstrează legătură de inimă cu parohienii săi, dacă vizitează des, dacă și-i face aliați în lupta cu sectarii.

2. Să caute să vindece după putință rănilor cauzate de cei 4 factori enumerați și socotiți drept cauze ale trecerii ușoare la sectari:

a) Să caute să ție pe credincios atent și respectuos față de tradițiile din satul lui, povestindu-i de ele, rechemându-i-le în amintire, îndemnându-l să înviorizeze legăturile cu cei din satul lui.

b) Să-i suplinească comunitatea care-i lipsește, apropiindu-și sufletul, chemându-l serile pe la sine, aducându-l în legătură cu alți credincioși. Să-l facă să nu se mai simtă singur, ci într'o familie socială, care se interesează de soarta lui.

c) Să îndulcească în sufletul lui animozitatea care-l stăpânește împotriva claselor sociale superioare, arătându-i că și acelea au necazurile lor tot așa de mari, să-l aducă chiar în legătură de inimă cu indivizi din acele clase, ca să se convingă din proprie intuiție că deosebirea în fericire dela om la om e minimă. În sfârșit să-i vorbească de necesitatea distribuirii funcțiilor în societate, că trebuie să împlinescă cineva și funcțiile de administrație, de păstrare a ordinii, de conducere și că și acestea cer foarte multă muncă și răspundere. Mai ales e necesar ca preotul să nu apară în ochii credinciosului ca un reprezen-

tant al claselor de sus, ci să se prezinte ca unul ce stă deasupra claselor sociale sau tot atât de aproape de fiecare. El este părinte și pentru unul și pentru altul. E adevărat că școala îndelungată pe care o face preotul, o bună parte alături cu cei cari îmbrățișează alte profesii, îl fac să-și însușească o mentalitate burgheză în opoziție cu plugarul sau meseriașul, dar prin voință preotul poate să-și retușeze această atitudine.

d) În sfârșit să se străduiască să-și cultive enoriașii, întâi în cele religioase, dar și în istoria bisericească, în problemele sociale, și în bunele moravuri.

Muncă imensă, dar indispensabilă. De altfel cu cât omul vrea și se străduiește mai mult, cu atât îl ajută și Dumnezeu mai mult.

Diorates.

Logică și mentalitate catolică

(Urmare și sfârșit).

Părintele Tămăcel dela organul oficios al episcopiei unite ne spune despre tinerii români cari au plecat din Ardeal la Roma după cultură, că:

«Intorși în țară ei au fost nu numai apostolii credinței strămoșești, adică credinței romane, ci și apostolii românismului».

Ca și când alții n'au fost apostolii românismului, ca și când ideea latinității, romanității noastre, nu a fost afirmată cu mult înainte de a merge corifeii Blajului la Institutul «De Propaganda Fide», ca de exemplu de cronicarii moldoveni, Cât despre afirmația că cei reînțorși dela Propaganda Fide: «au fost apostolii credinței strămoșești, adică credinței romane», iarși nu prea merge. Dovadă că n'au propagat toți credința romană, e de ajuns să citez Procanonul lui P. Maior, care cu adevărat a fost Român

și și-a dat seama că adevăratul românism (nu românismul în accepția păr. Tămăcel), nu poate fi nici decât înțeles prin alt punct de vedere, decât ortodox.

*

Și totuși păr. Tămăcel zice: «Biserica unită este autoarea și luptătoarea românismului celui mai curat, pentru că ea ni-a adus aminte că suntem români și pentru că ea luptă ca să scuturăm și jugul străin al idellor strănte și meschine bizantine și să respirăm odată aerul curat și sănătos al ideilor largi și mărețe ce ne vin din atmosfera cea luminată de Soarele Adevărului veșnic».

— Cum spuneam: e certat cu Bizanțul, cu toate că n'are drept să se supere. Se vede că d-sa are în față numai «Soarele Adevărului veșnic», adică Roma. Singurul pericol, e pentru d-sa, căci stând în continuu cu ochii ațintiți în «Soarele Adevărului veșnic», o să ajungă — de n'a ajuns — să-și piardă complet intuiția realității.

Dar ce sunt după păr. Tămăcel: «ideile strănte și meschine bizantine?»... În urma cărel deliberări; în urma căror observări istorice și dogmatice își permite dl franciscan să afirme așa ceva? D-sa: «pune punctul pe i și formulează teza:

«Ceice lucrează pentru reînțoarcerea românilor la religiunea strămoșească română, adică catolică, lucrează pentru românismul cel mai curat și fac opera cea mai puternică; pe când ceice lucrează pentru păstrarea ortodoxiei actuale, nu lucrează pentru românism, căci aceasta — ortodoxia — este străină de sufletul și originea românului».

Ba, exact inoers! A fi ortodox, e mândrie și merit național, față de care păstrăm venerație. Ne-am pomenit în credința răsăritului, ne-a crescut și apărât ortodoxia și ne va călăuzi tot ortodoxia.

Dar dnul franciscan, continuă în spirit îndrăzneț:

«Acestora (celor ce țin la ortodoxie ca la viață) le răspund că românul de fapt ține la un complex de superstiții îmbrăcate într'o mască de creștinism sui generis, denumit ortodoxie, pentru că a fost lăsat în ignoranță în chestia religiei și despre catolicism nu i s'a vorbit decât prăpăstii».

Aici am fi curioși să știm și noi despre ce complexe de superstiții vorbește dl franciscan?

Dorim să știm și noi superstițiile acele complexe; din care sfânt părinte le-a scos; dela cine le-a auzit; cine l-a instruit în superstiții; ce îl îndreptățește să aducă insinuații defăimătoare pentru ortodoxie?...

În același articol din «Vestitorul» se spune că: «biserica unită n'a avut și nu are nici un rit ortodox, și ea prin unire a trecut deodată și de-a 'ntregul în sinul bisericii catolice».

A trecut biserica unită pe de-a 'ntregul în sinul bisericii romane? Dar unde-i limba latină în cult? Unde-i filioque în biserica din Blaj? Unde-i azima în sfânta împărțășire? Unde-i «missa» romană și «Graduale Gregorianum»? Unde-i cultul catolic?

— Iată de ce așa de bine spune Isus unora ca acestora:

«Fătarnice, scoate întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău» (Mat. 7, 5).

Zian V. Boca.

Altă administrație în Palestina. Secretarul britanic pentru coloni a trimis o delegație din Londra, din serviciul tezaurului, să meargă în Palestina și să elaboreze un plan de reorganizare generală a administrației palastiniene, așa încât țara să poată trăi din propriile sale mijloace, fără ajutorul financiar al Angliei.

Domnița și Sf. biserică

În ziua Întâmpinării Domnului, A. S. R. Principeasa Ileana și un mare număr de credincioși, din cartierul bucureștean «Popa Rusu», împreună cu elevele școlii acestui cartier, au asistat la slujba divină, la sfârșitul căreia vicarul mitropoliei, P. S. Sa. Tit Simedrea, a ținut o scurtă predică, arătând binefacerile credinței ortodoxe și puterea ei mântuitoare.

După aceasta Domnița Ileana și asistența a vizitat sediul «Asociației femeilor creștine». Dra Georgescu a exprimat A. S. R. Principesei Ileana mulțumiri pentru îndemnul bun date acestei organizații.

A. S. R. Principeasa Ileana a răspuns:

E zi de mare bucurie pentru mine să văd la ce punct de dezvoltare ați ajuns. Sânt 10 ani de când s'au perindat pe aci atât de multe lucruri! Această tradiție frumoasă s'o păstrați cu sfințenie. Tradiția este un lucru admirabil, pentru că te duce pe calea bunelor îndrumări.

Ne întrebăm de multeori de ce avem nevoie de biserică? De ce? Pentru că e ceva câteodată în sufletele noastre, care cere pacea, singurătatea!... Ne simțim câteodată așa de singuri, așa de perduți!

Și ne mai găsim în această stare sufletească, când unele lucruri nu putem să le mărturisim ori și cui.

Avem nevoie să mergem de multeori unite în acest gând și să batem la ușa amvonului.

Ați auzit ce lucruri frumoase s'au spus de înaltul predicator, în sfânta biserică.

Mi s'au făcut unele spovedanii cândva, de un om, care a făcut răbota și care n'a știut niciodată ce este frica. Dar el a rezistat cât a rezistat, și tot în rugile sfintei biserici a găsit liniștea binecuvântată.

Să profităm de experiența altora, orcât de tari ne-am crede că sântem. Tot avem nevoie de experiențe. Pregătirea fiecărui nu se face numai cu ceea ce câștigăm și vedem.

Voi, fetelor, v'ați însușit multe lucruri folositoare la Asociație; dar, până la căpătarea tuturor cunoștințelor, trebuie să fiți sigure pe ceea ce se spune în rugile din biserică. Dum-

FOIȘOABA

Sfântul Mucenic Iustin

Sfântul Iustin, născut în Palestina, în păgânătate, a fost binecuvântat dela fire cu ageră minte. Vorbele păgânilor, despre zeii lor mari și mărunți le-a considerat drept basme și a căutat să ajungă la cunoașterea adevăratului Dumnezeu.

Odată, când era adâncit în meditații, precum spune însuș, se prezentă înaintea lui un bărbat cărunt și venerabil care zise, că ceea ce caută dânsul, o poate afla numai în cărțile profetilor și în alte cărți ale creștinilor.

Bucurându-se Iustin de această împărțășire, începu să citească profetii, evanghelia și alte cărți ale creștinilor. Așa ajunse, peste puțin, la cunoașterea adevăratului Dumnezeu și a singurei adevărate credințe creștine.

În această cunoștință se întări succesiv, după ce convorbii mai des cu creștinii, pe cari li rugă să-i arate dogmele lor de credință. Creștinii, spre bucuria lui, îl ascultară.

Înzestrat cu răbdare, cu forță sufletească în suportarea cumplitelor cazne, zicea: «Într'adevăr acel Dumnezeu trebuie să fie adevăratul Dumnezeu, pe care îl adoara creștinii; căci un Dumnezeu ipocrit n'ar putea să dea serviciilor Săi puterea și răbdarea pe care o manifestă creștinii. Credința lor trebuie să fie credința adevărată și ei într'adevăr au să spereze mai fericită viață în cealaltă lume, căci viața prezentă o jertfesc din dragoste către Dumnezeu».

Iustin n'a ezitat să utilizeze cunoștințele sale câștigate pentru mântuirea sufletului. A cerut și a dobândit Sfântul botez, spre mângâierea de nedescris a inimii sale. După botez a trăit o viață edificatoare. Compă-

timirea ce o purta față de ceea ce au trăit în afară de biserică, în primejdia osândei eterne, l-a îndemnat să insiste a converti sufletele rătăcite, și a le conduce la cunoștința adevăratei credințe.

Pe acel timp domnea împăratul Antoniu Piu, unul dintre cei mai buni și drepti împărați romani, (138—161 d. Hr.); slujbașii lui însă persecutau cu mare cruzime pe creștini. Au înduplecat pe acest împărat, de bună intenție, să creadă, că creștinii sânt șarlatani, că ei se ocupă cu magia, că învățătura lor e dăunătoare binelui public, și astfel ei trebuie stârpiți din lume.

Sfântul Iustin apucă la moment peana și compuse o foarte științifică și temeinică apologie, în care arată că păcatele atribuite creștinilor sânt inventate din nemernicie, și că, din contră, învățătura lor e logică, adevărată, sfântă, iar cu privire la aproa-

pele este absolut salvatoare. Acest cuvânt de apărare îi prezentă împăratului și prin el realiză cel puțin atât, că s'a ordonat, ca să nu se mai acuze nimeni pentru credința creștină, nici să nu se mai execute.

S'a bucurat cu drept cuvânt creștinismul întreg de aceasta, mulțumind întâi lui Dumnezeu, apoi împăratului curajos, lui Iustin, iubitorului de oameni.

După moartea împăratului Antoniu, se începu iarăș persecuția creștinilor.

Iustin combină o nouă apologie pentru apărarea lor; dar aceasta nu avu efectul celei dintâi. Ateistul filozof păgân, Crescens, acuză pe Iustin la judecătorul orășenesc Rusticus și mijloci, ca Sfântul bărbat împreună cu alți creștini să fie torturați și uciși prin sabie...

Așa se sfârși, pe la anul 165, mucenicul Iustin, apologistul religiei creștine. Ziua lui se serbează la 1 Iunie.

Pr. Cpt. Dr. T. Potcaș.

nezeu să fie printre noi în tot timpul. Când ne vom găsi în fața unor greutăți, nu ne vom teme, dacă vom crede cu sfințenie în puterea dumnezească.

Arătându-vă marea bucurie că vă revăd aici, vreau să vă asigur că tot timpul meu, toată preocuparea mea, toată inima mea, sânt ale voastre. Gândurile voastre să fie ale mele, și gândurile mele să fie ale voastre!

† Preotul Titu Morariu

Adâncă jale ne-a cuprins, când am primit vestea că părintele Titu Morariu, paroh ortodox în frunțașă comună românească Sebeș-Alba, după scurte și grele suferințe, împărtășit cu Sf. Taine, a adormit în Domnul, în 26 Ianuar 1931, la ora 6 seara, în plină vârstă de bărbăție, în etate de 51 ani, după un lung și binecuvântat serviciu de 24 ani de preoție.

O mică răceală, — căreia nu i-a dat nici o importanță, și reținut de serviciul din zilele Bobotezei, a neglijat-o, — a fost de ajuns să-i provoace moartea prea de timpurie.

Părintele Titu Morariu a murit ca un erou la datorie, căci dacă conștiințiozitatea lui de preot, dusă până la sacrificiu, nu l-ar fi reținut să mai sfințească încă odată și pentru ultima oară casele iubitorilor săi credincioși cu apă sfințită, poate familia nu și-ar fi pierdut razimul atât de mult simțit astăzi. Sufletul lui însă, devotat datoriei, nu l-a lăsat să și părăsească credincioșii tocmai în ziua Bobotezei, și rămânerea la datorie i-a fost fatală, căci după terminarea Sf. Liturghii, istovit de oboseală și de un înfricoșat început de boală grea, s'a pus în pat din care nu s'a mai sculat.

Moartea sa, neașteptată și sgu-duitoare, a cutremurat și a înduioșat toate inimile prietenilor și cunoscuților, ear pe cei din familia lui i-a aruncat în adâncă jale și durere.

Preot, în adevăratul înțeles al cuvântului, model de hărnicie, în îndeplinirea datoriei, nu cunoștea piedică; ear ca om în societate, prin firea lui blândă, veselă și prevenitoare, a știut să câștige iubirea și stima tuturor cu cari venea în atingere. De aceea vestea despre moartea lui a provocat sinceră durere la toți cari l-au cunoscut.

La 1 ora p. m. în 28 Ianuar s'a săvârșit prohodul de Părintele prot. Trandafir Scorobeț, consilier arhiepiscopesc, care în numele înalt P. S. Sale Mitropolitului Nicolae și al consiliului arhiepiscopesc ort. rom. din Sibiu, a împărtășit îndureratei familii adânci condolențe. Păr. consilier Scorobeț a fost asistat de On. protopopi Sergiu Medean din Sebeș și Emilian Cioran din Sibiu, de peste 10 preoți din tractul Sebeș, și de diaconul I. Circov.

Sicriul cu osemintele defunctului s'a ridicat de preoții tractului dela casa parohială, s'a așezat pe carul funerar, împodobit de numeroase coroane de flori și s'a condus de un imens convoi în biserica noastră cea nouă din Sebeș. În fruntea carului funerar era coloana reprezentanților diferitelor societăți române din loc, dimpreună cu profesorii și elevii școalelor. Acestei coloane îi urma corul meseriașilor români din Sebeș, sub conducerea profesorului de muzică N. Lupu dela Gimnaziul din loc. Urmău apoi cântăreții bisericii cu prapori și îndată preoții slujitori în ornate bisericești. După carul funerar veneau familia și rudeniile defunctului în zăbranicul durerii, apoi a două coloană funerară impunătoare a intelectualilor români din loc și jur și păstorii defunctului.

S'a remarcat în deosebi deputațiile de țărani, în număr mare, din comuna natală a defunctului, Săsciori, cari au depus o coroană de flori pe sicriul defunctului, și din comuna Berghiu unde și-a început misiunea sa de preot.

În biserica spațioasă din Sebeș s'a săvârșit prohodul după rânduiala pentru preoți, la sfârșitul căruia Părintele T. Scorobeț cu voce duioasă, într'un cuvânt ocazional avântat și bine simțit, apreciază calitățile rari ale acestui distins preot, arătându-l ca model de om, soț și preot, calități pe care ca prietenii de pe băncile școlii le-a manifestat răposatul cu nădejdi din cele mai frumoase. Distins ca elev, distins a rămas până la moarte.

În numele colegilor, consiliului parohial și credincioșilor, cu cari ani de zile a conlucrat în perfectă armonie pe teren religios și cultural, — a vorbit al III-lea preot din Sebeș, Vasile Popa, care în simțite cuvinte a exorimat regretul după prețuitul lor coleg.

Aprecieri elogioase asupra caracterului și activității lui au mai făcut prin vorbirile lor: Părintele protopop al tractului Sibiu, Emilian Cioran, în numele colegilor de teologie scoțând în relief, munca grea a preoției, care în cazul de față a fost chiar fatală pentru răposat, deși la distanță se pare atât de ușoară. Apoi răsună glasul puternic al celui mai devotat prieten al defunctului, avocatului Dr. Cușuță, fost prefect și deputat, care în cuvinte calde scoate la suprafața faptele și sbuciumul spre înaintarea și propășirea poporului român din Sebeș și din întreg ținutul. În numele Astei, al cărui vicepreședinte a despărțământului Sebeș a fost răposatul, vorbește un dascăl român, a cărui nume îmi scapă, dar care a lăsat adâncă impresia în inimile asistentilor.

Peste cei mai de aproape ai defunctului să lasă jalea și durerea, când Părintele consilier Scorobeț îndeplinește ultimul act pentru înhumare, stropirea cu vin a mortului.

Convoitul se pune din nou în mișcare, în plânsul clopotelor, și a jungând la locul de odihnă, sicriul cu trupul lui neînșlefuit a fost lăsat în mormânt lângă biserica cea veche din Sebeș.

Înainte de a arunca pumnul de țărână peste sicriu, stud. Oct. Malaiu dorește celui plecat spre plaiurile fără dureri odihnă bună și fericire în lăcașurile dreptilor.

Dormi în pace, iubite Tit, coleg bun și prieten prețuit... Numeroasele flori ce te împodobeau se vor vesteji în curând, dar credincioșii tăi multă vreme vor simți lipsa ta, colegii tăi, alături de jalnica ta soție, de cei șase copilași ai tăi, de jalnicii tăi frați și surori și de toți cei ce cu adevărat te-au iubit, — nu te vor putea uita niciodată.

Ușoară să-i fie țărâna și neștearsă amintirea!

Asistent

Recensământul făcut în condiții științifice, a turburat rău presa ungurească dela noi, și defaimările ei, la adresa organelor de recensământ, curg zilnic. Supărarea mare vine de acolo, că jidovii din orașele noastre sânt înregistrați ca neam jidovesc, și nu ca maghiari, cum se obișnuia în dispăruta Ungarie. Explicabil de alt fel necazul «patrioților», când te gândești că de aici încolo fiii lui Arpad nu vor mai putea cugeta cu capul jidovilor, cari li-au dat presă, teatru, istorie și altă cultură «ungurească».

Formarea mentalității de astăzi

(Continuare).

III. Inceputurile teologiei liberale

În cercul lui Descartes trăia în Paris un englez: Thomas Hobbes (1588—1679). Scrierea acestuia «Leviathan», operă clasică în știința politică, este o aplicare directă a individualismului protestant și interpretarea mecanică a societății.

Societatea pentru acest filosof este o asociație mai mult eternă de indivizi răzleți, iar motivul asocierii este egoismul, întrucât indivizii se asociază prin contract spre a-și apăra interesele. În contra acestei teorii s'a dat o luptă de peste 100 de ani cu revoluții aievea. Între timp două concepții despre societate, a Bisericii și a Statului, se luptau care să fie mai accesibilă publicului. Era teoria mecanică, după care individul formează o unitate de sine stătătoare, și teoria că societatea este rezultatul unui contract, a cărui sancțiune constă în aceea că e profitabilă pentru individ. Orce membru al societății e dator să respecte autoritatea, pentru că aceasta asigură progresul. Din aceste teorii au luat naștere diferitele tovărășii și trusturi. Contractul social al lui Rousseau precum și curentele liberale în politica statelor își iau rădăcinile în «Leviathan-ul» lui Hobbes. Toate societățile sunt anterioare individului, iar supunerea este o consecință naturală, de oarece părțile datorează totalității propășirea lor. Omul e dator deci să slujească spre mărirea lui Dumnezeu și spre binele societății.

Toate discuțiile și controversele religioase din sec. 16-lea și 17-lea dovedesc că nu exista nici o autoritate recunoscută de către ambele partide beligerante. Statul nu putea soluționa cu mijloacele sale conflictele religioase. Lumea simțea nevoia unei autorități la care să apeleze în astfel de conflicte. O astfel de autoritate părea a fi rațiunea și conștiința. Raționalismul găsește că dogmele și confesiunile sunt de o importanță secundară, iar lucrul principal este viața morală.

Teologii progresiști susțin aceasta până în ziua de astăzi. Impulsul de căpetenie al liberalismului în teologie vine dela descoperirea lui Newton în 1679. Legea gravitației în univers a fost strămutată și în domeniul filosofiei. «Eu cred într'un Dumnezeu» avea o nouă semnificație pentru oamenii cari vedeau voința lui Dumnezeu exprimată printr'o lege universală. Revelațiunea lui Dumnezeu în natură tindea să eclipseze Revelația prin Sf. Scriptură. Fizică a abandonat punctul de vedere geocentric, și paralel cu aceasta s'a schimbat și antropologia. Teologia în acest timp a devenit în mod inevitabil abstractă și limitată istoricește. Intruparea Domnului și-a pierdut însemnătatea ei în ochii oamenilor cari se îndeletniceau cu știința. Minunile din Sf. Scriptură au devenit incredibile. Dar, odată cu acestea nu numai tradițiile bisericești, ci însăși autoritatea eclesiastică nu mai aveau respectul de odinioară în fața lumii din această epocă. Protestantismul unit cu filosofia din acest timp au pregătit anarhia și scepticismul care culminează în David Hume (1711—1776). Spiritul negativ a crescut în umbra empirismului și dogmele glorioase în decurs de sute de ani au fost răsturnate fără de nici o cruțare și fără considerație de către lumea simplă, care habar n'avea de istorie.

În a 2-a jumătate a sec. 18 lea se desfășoară revoluția industrială și apare capitalismul care face pe muncitori să se organizeze în scopul apărării intereselor lor profesionale. Puritanismul admitea o singură plăcere, a

îmbogățirii, ca un semn al harului dumnezeesc. În acest timp utilitarismul este reprezentat prin filosofi de seamă. Materialismul la care a ajuns cugetarea filozofică în sec. 18-lea a fost oprit pe loc de către filozoful Kant. Criticismul care a impregnat pecetea sa asupra cugetării în sec. al 19-lea, își are obârșia în filosofia Kantiană. Între materie și rațiune se stabilește o anumită reciprocitate. Afirmările religiei corespund faptelor din viața morală. Revelația și credința își găsesc locul în domeniul filosofiei, deși sub alte denumiri, căci Kant întemeiază religia pe experiențe concrete istorice despre Dumnezeu, iar judecățile creatoare și intuițiile conștiinței formează ceea ce teologii numesc *credință*. (Urmează).

INFORMAȚIUNI

Se aduce la cunoștința Cuc. preoțimi, că la Consiliul Arhiepiscopesc din Sibiu nu sunt după amiazi ore de birou.

Monete divizionare, purtând efigia M. Sale Regelui Carol II, se pun zilele acestea în circulație, conform planului de stabilizare monetară.

Bunul creștin. Dumineca trecută, ținându-se, la biserica Dichiu din capitală, un parastas pentru odihna sufletului de curând răposatului *Vintilă Brătianu*, — preotul local, după celebrarea serviciului dumnezeesc, a arătat cum bunul creștin Vintilă Brătianu a săvârșit acte de binefacere necunoscute marelui multimi, cum adăpostea un număr considerabil de copii săraci din cartierele capitalei, ducându-i pe timpul vacanțelor de vară la Mihăești, de unde se înapoiau acasă restaurați. Austeritatea morală a lui Brătianu s'a revelat în toate actele sale publice. Tradiționalist convins, a susținut biserica strămoșească, despre care spunea că ni-a apărut și salvat neamul de-alungul vitregiei vremurilor.

Proiect de lege s'a depus la camera pentru reducerea chiriiilor cu 20 la sută din chiriile plătite de funcționarii statului.

Lección pentru șovinști. La Budapesta se urmează, cu râvnă vrednică de alte lucruri, să se trimită broșuri revizioniste tuturor redacțiilor din străinătate și oamenilor politici de acolo. Marele ziar berlinez, Vossische Zeitung, primind din Ungaria cartea intitulată «Dreptate pentru Ungaria», rezumă cuprinsul ei și întreabă: «Națiune de stăpâni? reînălțarea imperiului Sf. Ștefan? români, sârbi, slovaci, germani earăș sub stăpânirea ungarilor? La aceasta răspund celalți. și cu ei întreaga Europa: Nem, nem soha!» Ziarul german mai scrie: «Să nu uite ungurii că istoria nu stă în loc».

ȘTIRI LOCALE

Consiliul comunal al municipiului Sibiu este convocat pe Joi, 12 Februar 1931, ora 16 (4) p. m. în sala de ședință a primăriei. Ședința e publică.

Dela primărie. Se atrage atențiunea proprietarilor de casă, că toate trotouarele în interiorul orașului și pe terenuri noi, în timpul iernii să fie curățate la timp de zăpadă și în caz de gheață presărate cu nisip sau rumegușe de fereastră. Contravenienții vor fi amendați.

— Toate casele nouă sânt a se provédea cu jghiaburi, spre stradă sau șosea. Proprietarii de case au să îndeplinească dispoziția aceasta până la 1 Iunie 1931, conform regulamentului municipal. După această dată, se vor lua măsuri de rigoare contra celor care nu se vor conforma regulamentului.

Nr. 13-1931. (8) 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei a două vacanță din Ocna-superioară, parohie de clasa I-a, protopresbiteratul Sibiului, se publică prin această concurs cu termen de 35 de zile dela cea dintâi apariție a concursului în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregire dela stat.

Sesiune parohială 20 jugăre 1444 st. □, parte fânat, parte arător.

Venitele stolare obicinuite. Reflecianții îndreptățiți la acest post sânt poftiți să-și trimită petițiile provăzute cu documentele necesare în termen subsemnatului și să se prezinte și în parohie spre a fi cunoscuți de credincioși.

Oficiul protopopesc al trectului Sibiului în înțelegere cu consiliul parohial din Ocna superioară (Ocna-Sibiului).

Emilian Cioran,
protopop.

Nr. 528/1930 (7) 1-3

Concurs

În sensul ordinului Prea Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc dno 24/IX a. c. Nr. 8441 se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a Moeciu de sus, protopopiatul Branului, cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Întregirea dela stat.
2. Folosința a 2 jug. cad. fânat.
3. Venitele stolare, aprobate de P. V. Consiliu Arhiepiscopesc cu Nr. 4544/1929.

Cei ce doresc a ocupa acest post, au a-și înainta petițiile însoțite de documentele reglementare, subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis și pot să se prezinte în comună, spre a face cunoștință cu credincioșii.

Sohodol-Bran, 20 Octombrie 1930.

Oficiul protopopesc al Branului, în înțelegere cu consiliul parohial.

George Babeș
adm. protopopesc.

A apărut în Biblioteca
La Vatra sufletească a Neamului
Nr. IX

Cum s'a făcut unirea cu Roma în Ohaba-Forgaci?

(Banat)

Demascarea unor siluiri și fraude

de
Dr. Gh. Ciuhandu
consilier-referent eparhial, Arad.

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. Prețul Lei 25.— plus spese Lei 5.—.

La Librăria Arhidiecezană se află de vânzare cartea acum apărută

Piccolo

a cunoscutei scriitoare, dna **Constanța Hodoș**. Sânt 19 povestiri pline de farmec. Copiii le vor citi cu mare plăcere. Prețul 40 lei, și porto 12 lei trimis recomandat.

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

Istoria Desrobirii Religioase a Românilor din Ardeal

în secolul XVIII

de

SILVIU DRAGOMIR

profesor universitar, membru al Academiei Române

Vol. II

cu 75 documente anexate.

Prețul Lei 400, plus spese de poștă Lei 20.

Volumul I costă Lei 200

A APĂRUT:

Scrisori către Simforoza

În pământul făgăduinții

de

Gala Galaction

Prețul 80 lei, plus spese postale 10 lei. Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

HRISTU ANDRUTSOS

profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMATICA

bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată

de

Dr. DUMITRU STANILOAE

profesor la Academia teologică „Andreiană”

Prețul Lei 400.—, plus spese postale Lei 20.—

Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană de aici din Sibiu broșura:

„Profesii mesianice în vechiul Testament”

texte alese de dl **NICOLAE NEAGA**, profesor suplent la Academia teologică „Andreiană”, din Biblia publicată sub îngrijirea Sfântului Sinod în 1914, cari texte, pentru că sânt cele mai accesibile la instrucțiunea din Exegetică în institutele teologice sunt înscrise cu titluri în conformitate cu importanța lor mesianică. Prețul unui exemplar e Lei 55.—. Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Librăria Arhidiecezană

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțesti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

A apărut

și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană din Sibiu

Monografia

comunei bisericesti rom. ort. a Sfintei Treimi din Brașov-Tocile.

de

VASILIE SFETEA

paroh.

Prețul Lei 80.— plus spese postale Lei 10.—

La Librăria Arhidiecezană, Sibiu, se găsește de vânzare:

Cartea de bucate

POFTĂ BUNĂ,

de **ZOTTI HODOȘ**. Partea I completă, cu multe rețete de bucate obișnuite mai ales în Ardeal și Bănat. Conține:

În partea I A.: Supe, asiete, pești, rasoluri și sosuri. Prețul 20 Lei;

În partea I B.: Prăjituri, torte, cofeturi, creme, parf-uri, înghețate, dulceturi, compoturi, numeroase menu-uri ș. a. Prețul: 20 Lei.

Trimisă prin poștă 5 Lei mai mult.

Călăuza agricolă

de prof. **D. COMȘA**, hotărât cea mai de seamă, practică, îndemânatecă și populară între cărțile noastre agricole tipărite dincoaci de Carpați, merită răspândire în cercuri cât mai largi.

Prețul unui exemplar tomul I Economia câmpului e 90 lei, tomul II Pomăritul și Vieritul 50 lei și tomul III Legumăritul și Florăritul 60 lei. Tus-trele tomurile, broșate separat sau împreună, se vinde cu 200 lei și taxa poștală cu recomandăție 20 lei.

Comenzile adresate autorului prof. **D. COMȘA** în Sibiu sau Librăriei Arhidiecezane se execută prompt, având a trimite prețul de mai înainte sau cu ramburs.

Dela Librăria Arhidiecezană se pot procura

Notițe despre întâmplările contimporane

de Ioan cav. de Pașcariu. Prețul Lei 100, plus spese de poștă Lei 15

Au apărut:

Manuale de limba română

de **E. HODOȘ**

I. Carte de citire și Gramatică pentru clasa a 4-a secundară;

II. Noțiuni de Stilistică și Poetică și Carte de citire (pentru Istoria Literaturii); și

III. Elemente de Ist. Literaturii

Se găsesc de vânzare la LIBRĂRIA ARHIDIECEZANA în Sibiu

Citiți și răspândiți ziarul
Telegraful Român

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare

Introducerea în sfintele cărți ale Testamentului nou

de

Arhipresbiterul-Mitrofor

Dr. VASILE GHEORGHIU

profesor titular al studiului biblic și al exegezei T. N. la facultatea de teologie din Chișinău

Prețul Lei 560.—, plus spese postale Lei 20.—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate comanda

ACAFTISTUL

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni

legat foarte fin, în plus, cu copcii și aurit. Prețul de Lei 450.—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se poate procura

Istoria bisericească universală

și

Statistica bisericească

de

Euseviu Popovici

profesor la Facultatea Teologică din Cernăuți

Curs oral în limba germană, ținut pentru ultima oară în anul academic 1909, revăzut și mai adăugit ulterior

Traducere

de

Mitropolitul Atanasie Mironescu

fost Primat al României

PREȚUL: Volumul I Lei 130.—

„ II „ 150.—

„ III „ 120.—

„ IV „ 200.—

plus spese postale Lei 30.—.

La Librăria Arhidiecezană se află de vânzare:

Vino după mine!...

Meditații pastorale mult folositoare Clerului din ziua de azi

de

Dr. IOSIF HRADIL

profesor de teologie

Prețul Lei 25.—, plus spese postale Lei 10.—

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană din Sibiu

Viața lui Isus

de

Giovanni Papini

în românește de

ALEXANDRU MARCU

Prețul Lei 180.—, plus porto poștal Lei 15.—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se pot procura

Icoane sfinte

pe hârtie, de toate mărimile și de o execuție foarte frumoasă.